

Κώδικας δεοντολογίας της ΕΕ για την παραπληροφόρηση

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Υπό το πρίσμα της ανακοίνωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο «Αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης στο διαδίκτυο: μια Ευρωπαϊκή Προσέγγιση»^[1] (εφεξής η «ανακοίνωση»), της έκθεσης της ομάδας εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου^[2], των συμπερασμάτων του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 2018^[3], καθώς και των διαφόρων σημαντικών πρωτοβουλιών που αναλαμβάνονται ανά την Ευρώπη^[4] για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που θέτει η διάδοση της παραπληροφόρησης, οι εταιρείες και οι ενώσεις που παρατίθενται στο παράρτημα 1 («υπογράφωντες») του παρόντος κώδικα δεοντολογίας (ο «κώδικας») αναγνωρίζουν τον ρόλο τους για την εξεύρεση λύσεων στις προκλήσεις που θέτει η παραπληροφόρηση.

Όπως προβλέπεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής, για τους σκοπούς του παρόντος κώδικα, η Επιτροπή καθώς και η ομάδα εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου στην έκθεσή της ορίζουν την «παραπληροφόρηση» ως «επαληθεύσιμα ψευδ[ή] ή παραπλανητική πληροφορία» η οποία, σωρευτικά,

α) «δημιουργείται, παρουσιάζεται και διαδίδεται για οικονομικό όφελος ή για την εσκεμμένη εξαπάτηση του κοινού»· και

β) «μπορεί να προκαλέσει δημόσια ζημία», η οποία νοείται ως «απειλές για τις δημοκρατικές πολιτικές και τις διαδικασίες χάραξης πολιτικής, καθώς και για τα δημόσια αγαθά, όπως η προστασία της υγείας των πολιτών της ΕΕ, του περιβάλλοντος ή της ασφάλειας»^[5].

Η έννοια της «παραπληροφόρησης» δεν περιλαμβάνει την παραπλανητική διαφήμιση, την αναφορά λαθών, τη σάτιρα και την παρωδία ή τις σαφώς προσδιορισμένες κομματικές απόψεις και τον σχολιασμό, και δεν θίγει τις δεσμευτικές νομικές υποχρεώσεις, τους αυτορρυθμιστικούς κώδικες για τη διαφήμιση και τα πρότυπα σχετικά με την παραπλανητική διαφήμιση.

Οι υπογράφωντες αναγνωρίζουν και συμφωνούν με τα συμπεράσματα της Επιτροπής ότι «[η] έκθεση των πολιτών σε ευρείας κλίμακας παραπληροφόρηση, συμπεριλαμβανομένων των παραπλανητικών και των πλήρως ψευδών πληροφοριών, αποτελεί μείζονα πρόκληση για την Ευρώπη. Οι ανοιχτές δημοκρατικές κοινωνίες εξαρτώνται από τις δημόσιες συζητήσεις που επιτρέπουν στους καλά ενημερωμένους πολίτες να εκφράζουν τη βούλησή τους μέσω ελεύθερων και δίκαιων πολιτικών διαδικασιών»^[6].

Όπως επανειλημμένα αναγνωρίζει η Επιτροπή στην ανακοίνωση^[7], οι υπογράφωντες έχουν πλήρη επίγνωση, αφενός, του θεμελιώδους δικαιώματος της ελευθερίας έκφρασης και της πρόσβασης στο ανοικτό διαδίκτυο και, αφετέρου, της λεπτής ισορροπίας που πρέπει να εξασφαλίζει κάθε προσπάθεια για τον περιορισμό της εξάπλωσης και του αντικτύπου του κατά τα λοιπά νόμιμου περιεχομένου.

Λαμβανομένου υπόψη ότι η διάδοση της παραπληροφόρησης έχει πολλαπλές πτυχές και διευκολύνεται από ένα ευρύτατο φάσμα παραγόντων του οικοσυστήματος, τους οποίους και επηρεάζει, όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη καλούνται να συμβάλουν στην αντιμετώπιση της διασποράς της παραπληροφόρησης.

Στο πνεύμα αυτό, οι υπογράφοντες συνέταξαν τον παρόντα κώδικα και τα παραρτήματά του, τα οποία αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του παρόντος κώδικα, και διά του παρόντος αναλαμβάνουν να τηρούν τις σχετικές δεσμεύσεις που παρατίθενται παραπλεύρως της επωνυμίας τους. Δεδομένου του εύρους των δεσμεύσεων που περιγράφονται στον κώδικα και της ετερογένειας του φάσματος των ενδιαφερόμενων μερών, οι υπογράφοντες θα αναλάβουν μόνο τις δεσμεύσεις που αντιστοιχούν στο προϊόν και/ή την υπηρεσία που παρέχουν, τον ρόλο τους στην αξιακή αλυσίδα, τις τεχνικές ικανότητές τους και τα καθεστώτα ευθύνης τους βάσει του δικαίου της ΕΕ, τα οποία διαφέρουν ανάλογα με τον ρόλο που διαδραματίζουν όσον αφορά τη δημιουργία και τη διάδοση του σχετικού περιεχομένου. Ως εκ τούτου, κάθε επιμέρους υπογράφων που έχει αποδεχθεί ορισμένες δεσμεύσεις, όπως καθορίζεται στο παράρτημα 1, αναφέρεται στον κώδικα ως «σχετικός υπογράφων». Κατ' επέκταση, δεν υποχρεούνται όλοι οι υπογράφοντες να αναλάβουν κάθε δέσμευση του κώδικα. Στο παράρτημα 2 παρουσιάζονται οι υφιστάμενες βέλτιστες πρακτικές. Οι υπογράφοντες συμφωνούν ότι το παράρτημα ενδέχεται να τροποποιείται περιοδικά με βάση τις εξελίξεις της αγοράς, τις τεχνικές και άλλες εξελίξεις.

Οι υπογράφοντες αναγνωρίζουν ότι, επειδή οι διάφοροι υπογράφοντες λειτουργούν με διαφορετικό τρόπο, έχουν διαφορετικούς σκοπούς, χρησιμοποιούν διαφορετικές τεχνολογίες και απευθύνονται σε διαφορετικούς χρήστες, ο κώδικας επιτρέπει διαφορετικές προσεγγίσεις για την επίτευξη του πνεύματος των διατάξεών του.

Οι υπογράφοντες αναγνωρίζουν ότι οι επαγγελματικές ενώσεις που υπογράφουν τον παρόντα κώδικα δεν αναλαμβάνουν υποχρεώσεις για λογαριασμό των μελών τους. Ωστόσο, οι ενώσεις αυτές δεσμεύονται να εξασφαλίσουν ότι τα μέλη τους έχουν πλήρη επίγνωση του παρόντος κώδικα και να τα ενθαρρύνουν να προσχωρήσουν σε αυτόν ή να τηρούν τις αρχές του, ανάλογα με την περίπτωση.

Η εφαρμογή του παρόντος κώδικα περιορίζεται για κάθε υπογράφοντα στις υπηρεσίες που παρέχονται στα κράτη που είναι συμβαλλόμενα μέρη της συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο.

Οι υπογράφοντες, συμπεριλαμβανομένων των υπογραφουσών ενώσεων, δεσμεύονται να αναλάβουν τις δράσεις που προβλέπονται στον παρόντα κώδικα κατά τρόπο που διασφαλίζει την πλήρη συμμόρφωση με το ενωσιακό και το εθνικό δίκαιο του ανταγωνισμού. Για παράδειγμα, οι υπογράφοντες δεν πρέπει να συζητούν, να κοινοποιούν ή να ανταλλάσσουν εμπορικά ευαίσθητες πληροφορίες. Σε αυτές περιλαμβάνονται μη δημόσιες πληροφορίες σχετικά με: τις τιμές, τη στρατηγική μάρκετινγκ και διαφήμισης, τις δαπάνες και τα έσοδα, τους όρους συναλλαγής με τρίτους (συμπεριλαμβανομένης της στρατηγικής αγοράς), τους όρους παροχής, τα εμπορικά προγράμματα ή τη στρατηγική διανομής.

Ο κώδικας εφαρμόζεται στο πλαίσιο της ισχύουσας νομοθεσίας της ΕΕ και των κρατών μελών της και δεν πρέπει να ερμηνεύεται καθ' οιονδήποτε τρόπο ως αντικατάσταση ή ερμηνεία του ισχύοντος νομικού πλαισίου, και ιδίως (αλλά όχι περιοριστικά):

- του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ·
- της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου·
- της οδηγίας 2000/31/ΕΚ, ιδίως όσον αφορά τα άρθρα 12 έως 15, τα οποία εφαρμόζονται σε κάθε υποχρέωση του παρόντος κώδικα η οποία αφορά ή αναλαμβάνεται από φορείς παροχής υπηρεσιών απλής μετάδοσης, αποθήκευσης σε κρυφή μνήμη (caching) ή

φιλοξενίας, όπως παρόχους υπηρεσιών δικτύου, μηχανές αναζήτησης, προγράμματα περιήγησης, επιγραμμικές πλατφόρμες ιστολογίων, διαδικτυακά φόρουμ, πλατφόρμες ανταλλαγής βίντεο, μέσα κοινωνικής δικτύωσης κ.λπ.

- του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών·
- της οδηγίας 2005/29/ΕΚ για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές των επιχειρήσεων προς τους καταναλωτές στην εσωτερική αγορά·
- της οδηγίας 2006/114/ΕΚ για την παραπλανητική και τη συγκριτική διαφήμιση·
- της νομολογίας του ΔΕΕ και του ΕΔΔΑ σχετικά με την αναλογικότητα των μέτρων που αποσκοπούν στον περιορισμό της πρόσβασης σε επιβλαβές περιεχόμενο και της κυκλοφορίας του.

I. ΣΚΟΠΟΙ

Σκοπός του παρόντος κώδικα είναι ο προσδιορισμός των δράσεων που μπορούν να αναλάβουν οι υπογράφοντες για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που σχετίζονται με την «παραπληροφόρηση».

Σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής, οι υπογράφοντες τον κώδικα δεοντολογίας αναγνωρίζουν τη σημασία των προσπάθειών με στόχο:

- i) τη συμπερίληψη εγγυήσεων κατά της παραπληροφόρησης·
- ii) τη βελτίωση του ελέγχου των τοποθετήσεων διαφημίσεων προκειμένου να μειωθούν τα έσοδα για τους προμηθευτές της παραπληροφόρησης·
- iii) την εξασφάλιση της διαφάνειας σχετικά με την πολιτική διαφήμιση και τη διαφήμιση βάσει θέματος, με σκοπό επίσης να παρέχεται στους χρήστες η δυνατότητα να κατανοούν γιατί έχουν καταστεί στόχος μιας δεδομένης διαφήμισης·
- iv) την εφαρμογή και την προώθηση εύλογων πολιτικών κατά της παραπλανητικής παρουσίας·
- v) την εντατικοποίηση και την απόδειξη της αποτελεσματικότητας των προσπαθειών να κλείσουν οι ψευδείς λογαριασμοί, καθώς και την καθιέρωση ευκρινών συστημάτων σήμανσης και κανόνων για τα μποτ και την εξασφάλιση ότι οι δραστηριότητές τους δεν συγχέονται με τις ανθρώπινες αλληλεπιδράσεις·
- vi) την εντατικοποίηση και την ενημέρωση σχετικά με την αποτελεσματικότητα των προσπαθειών για τη διασφάλιση της ακεραιότητας των υπηρεσιών όσον αφορά τους λογαριασμούς που έχουν ως σκοπό τη διασπορά της παραπληροφόρησης, με βάση τα επιμέρους στοιχεία που αξιολογούνται και καθορίζονται από τον σχετικό υπογράφοντα και σύμφωνα με το άρθρο 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, το θεμελιώδες δικαίωμα της ανωνυμίας και της ψευδωνυμίας, καθώς και την αρχή της αναλογικότητας·
- vii) σύμφωνα με το άρθρο 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και την αρχή της ελευθερίας της γνώμης, την επένδυση σε τεχνολογικά μέσα ώστε να δίνεται προτεραιότητα σε πληροφορίες που είναι σχετικές, αυθεντικές, ακριβείς και έγκυρες, κατά περίπτωση, σε αναζητήσεις, ροή περιεχομένου ή άλλους

διαύλους διανομής με αυτόματη κατάταξη. Σε κάθε περίπτωση, οι υπογράφωντες δεν θα πρέπει να υποχρεώνονται από τις κυβερνήσεις να διαγράφουν ή να αποτρέπουν την πρόσβαση σε κατά τα λοιπά νόμιμο περιεχόμενο ή μηνύματα αποκλειστικά και μόνο επειδή θεωρείται ότι είναι «ψευδή» ούτε θα πρέπει να υιοθετούν εθελοντικές πολιτικές για τον σκοπό αυτό·

- viii) την εξασφάλιση της διαφάνειας έτσι ώστε να παρέχεται στους χρήστες η δυνατότητα να κατανοούν γιατί έχουν καταστεί στόχος μιας δεδομένης πολιτικής διαφήμισης ή διαφήμισης βάσει θέματος, μεταξύ άλλων μέσω δεικτών της αξιοπιστίας των πηγών περιεχομένου, της κυριότητας των μέσων ενημέρωσης και/ή της επαλήθευσης της ταυτότητας·
- ix) την αποδυνάμωση της προβολής της παραπληροφόρησης μέσω της βελτίωσης της δυνατότητας εύρεσης αξιόπιστου περιεχομένου·
- x) την εξέταση της δυνατότητας ενίσχυσης του ρόλου των χρηστών με εργαλεία που επιτρέπουν μια προσαρμοσμένη και διαδραστική ηλεκτρονική εμπειρία, ώστε να διευκολυνθεί η ανακάλυψη περιεχομένου και η πρόσβαση σε διαφορετικές πηγές ειδήσεων που αντιπροσωπεύουν εναλλακτικές απόψεις, καθώς και την παροχή εύκολα διαθέσιμων εργαλείων για την υποβολή αναφορών σχετικά με την παραπληροφόρηση·
- xi) τη λήψη εύλογων μέτρων με στόχο, αφενός, τη δυνατότητα πρόσβασης σε δεδομένα για δραστηριότητες ελέγχου γεγονότων και ερευνητικές δραστηριότητες, κατά τρόπο που σέβεται την ιδιωτική ζωή, και, αφετέρου, τη συνεργασία μέσω της παροχής σχετικών δεδομένων για τη λειτουργία των υπηρεσιών τους, συμπεριλαμβανομένων δεδομένων για τη διεξαγωγή ανεξάρτητης έρευνας από ακαδημαϊκούς ερευνητές και γενικών πληροφοριών σχετικά με τους αλγόριθμους.

Ο παρών κώδικας δεν θίγει λοιπές πρωτοβουλίες που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης στις πλατφόρμες.

Ο παρών κώδικας συμφωνείται καλή τη πίστει μεταξύ των υπογραφόντων, επί τη βάσει της δίκαιης και έντιμης δήλωσης των προθέσεών τους. Προκειμένου να καταστεί δυνατή η πληρέστερη κατανόηση του κώδικα, οι δεσμεύσεις που παρατίθενται στην ακόλουθη παράγραφο συνοδεύονται από επεξηγηματική εισαγωγή σχετικά με τους λεπτομερείς σκοπούς και το πλαίσιο αναφορικά με κάθε ομάδα δεσμεύσεων, για τους πέντε σχετικούς τομείς που καλύπτει ο κώδικας.

II. ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ

II.A. Έλεγχος των τοποθετήσεων διαφήμισεων

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- Οι υπογράφωντες αναγνωρίζουν τους στόχους που περιγράφονται στην ανακοίνωση και, λαμβάνοντας υπόψη ότι η εμπορική πτυχή είναι μία μόνο μεταξύ των πολλών πτυχών της παραπληροφόρησης, οι υπογράφωντες αναγνωρίζουν την ανάγκη «να βελτιωθεί σημαντικά ο έλεγχος των τοποθετήσεων διαφήμισεων, ιδίως προκειμένου να μειωθούν τα έσοδα για τους προμηθευτές της παραπληροφόρησης»^[8].
- Οι σχετικοί υπογράφωντες θα καταβάλλουν εμπορικά εύλογες προσπάθειες για την εφαρμογή πολιτικών και διαδικασιών, καθώς και τη μη αποδοχή αμοιβών ή με άλλο τρόπο προώθηση λογαριασμών και ιστότοπων που διαστρεβλώνουν συστηματικά πληροφορίες που τους αφορούν.

- Οι υπογράφοντες αναγνωρίζουν ότι όλα τα μέρη που συμμετέχουν στην αγορά και την πώληση διαφήμισης στο διαδίκτυο και την παροχή υπηρεσιών που σχετίζονται με τη διαφήμιση θα πρέπει να συνεργάζονται με στόχο τη βελτίωση της διαφάνειας σε ολόκληρο το διαφημιστικό οικοσύστημα του διαδικτύου και, ως εκ τούτου, τον αποτελεσματικό έλεγχο και περιορισμό της τοποθέτησης διαφημίσεων σε λογαριασμούς και ιστότοπους που ανήκουν σε προμηθευτές της παραπληροφόρησης.
- Για την αποφυγή της εσφαλμένης τοποθέτησης διαφημίσεων σε διαδικτυακούς τόπους παραπληροφόρησης απαιτείται περαιτέρω βελτίωση των εργαλείων που χρησιμοποιούνται ήδη ευρέως για την προστασία του εμπορικού σήματος, ούτως ώστε να συνεχιστεί επιτυχώς η αντιμετώπιση αυτής της πρόκλησης, λαμβανομένης υπόψη της φύσης του εν λόγω περιεχομένου^[9].
- Οι υπογράφοντες αναγνωρίζουν ότι οι δείκτες αξιοπιστίας και οι πληροφορίες από τους οργανισμούς επαλήθευσης και το νέο υπό σύσταση ανεξάρτητο δίκτυο ελεγκτών γεγονότων που υποστηρίζεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μπορούν να παρέχουν πρόσθετα στοιχεία σχετικά με τους προμηθευτές της παραπληροφόρησης.

Ως εκ τούτου, οι υπογράφοντες τον παρόντα κώδικα αναλαμβάνουν τις ακόλουθες δεσμεύσεις:

1. Οι σχετικοί υπογράφοντες δεσμεύονται να αναπτύξουν πολιτικές και διαδικασίες με στόχο την άρση των κινήτρων διαφήμισης και χρηματικής αξιοποίησης στην περίπτωση των σχετικών συμπεριφορών, όπως η παραπλανητική παρουσίαση ουσιαστών πληροφοριών σχετικά με την ταυτότητα ή τον σκοπό ορισμένων ιδιοτήτων. Αυτές οι πολιτικές και διαδικασίες μπορούν να περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, τον περιορισμό των διαφημιστικών υπηρεσιών ή των επί πληρωμή τοποθετήσεων, και θα μπορούσαν ενδεχομένως να υλοποιηθούν σε συνεργασία με οργανισμούς επαλήθευσης. Οι εν λόγω πολιτικές και διαδικασίες μπορούν, κατά περίπτωση:
  - α) να προωθούν και/ή να περιλαμβάνουν τη χρήση εργαλείων για την προστασία του εμπορικού σήματος και εργαλείων επαλήθευσης·
  - β) να παρέχουν τη δυνατότητα συνεργασίας με τρίτες εταιρείες επαλήθευσης·
  - γ) να συνδράμουν και/ή να παρέχουν στους διαφημιστές τη δυνατότητα να αξιολογούν τις στρατηγικές αγοράς των μέσων ενημέρωσης και τους κινδύνους φήμης στο διαδίκτυο·
  - δ) να εξασφαλίζουν στους διαφημιστές την απαραίτητη πρόσβαση σε ειδικούς για κάθε πελάτη λογαριασμούς, ώστε να τους παρέχεται η δυνατότητα να παρακολουθούν την τοποθέτηση διαφημίσεων και να προβαίνουν σε επιλογές σχετικά με το πού θα τοποθετούνται οι διαφημίσεις.

II.B. Πολιτική διαφήμιση και διαφήμιση βάσει θέματος

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- Οι υπογράφοντες αναγνωρίζουν το αίτημα που διατυπώνεται στην ανακοίνωση αναφορικά με την αναγνώριση της σημασίας να εξασφαλιστεί η διαφάνεια σχετικά με την πολιτική διαφήμιση και τη διαφήμιση βάσει θέματος.
- Η εξασφάλιση της διαφάνειας σε αυτόν τον τομέα θα πρέπει επίσης να αποσκοπεί στην παροχή στους χρήστες της δυνατότητας να κατανοούν γιατί έχουν καταστεί στόχος μιας δεδομένης διαφήμισης.
- Οι υπογράφοντες αναγνωρίζουν ότι οι στρατηγικές προσέγγισης όσον αφορά τη διαφήμιση βάσει θέματος θα πρέπει, αφενός, να αντικατοπτρίζουν την ευρωπαϊκή αγορά πολιτικής διαφήμισης και διαφήμισης βάσει θέματος και, αφετέρου, να λαμβάνουν υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τα εκλογικά δίκτυα συνεργασίας, τη διαδικτυακή διαφάνεια, την προστασία από περιστατικά κυβερνοασφάλειας και την καταπολέμηση των εκστρατειών παραπληροφόρησης στο πλαίσιο των εκλογών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Ως εκ τούτου, οι υπογράφοντες τον παρόντα κώδικα αναλαμβάνουν τις ακόλουθες δεσμεύσεις:

2. Οι υπογράφοντες δεσμεύονται να συνεχίσουν να συμμορφώνονται με την απαίτηση που προβλέπεται από την ενωσιακή και εθνική νομοθεσία και περιγράφεται σε αυτορρυθμιστικούς κώδικες^[10], σύμφωνα με την οποία όλες οι διαφημίσεις θα πρέπει να είναι σαφώς διακριτές από το συντακτικό περιεχόμενο, συμπεριλαμβανομένων των ειδήσεων, ανεξαρτήτως της μορφής τους και του χρησιμοποιούμενου μέσου. Όταν μια διαφήμιση εμφανίζεται σε μέσο που περιέχει ειδήσεις ή συντακτικό περιεχόμενο, θα πρέπει να παρουσιάζεται κατά τρόπο ώστε να είναι άμεσα αναγνωρίσιμη ως επί πληρωμή επικοινωνία ή να επισημαίνεται ως τέτοια.
3. Οι σχετικοί υπογράφοντες δεσμεύονται να προβλέψουν τη δυνατότητα

δημοσιοποίησης της πολιτικής διαφήμισης (η οποία ορίζεται ως διαφήμιση υπέρ ή κατά της εκλογής ενός υποψηφίου ή της ψήφισης δημοψηφισμάτων σε εθνικές και ευρωπαϊκές εκλογές), που μπορεί να περιλαμβάνει την πραγματική ταυτότητα του χορηγού και τα ποσά που δαπανήθηκαν.

4. Οι σχετικοί υπογράφωντες δεσμεύονται να καταβάλουν εύλογες προσπάθειες για την κατάρτιση στρατηγικών προσέγγισης της δημοσιοποίησης της «διαφήμισης βάσει θέματος». Οι προσπάθειες αυτές θα περιλαμβάνουν την κατάρτιση ενός ορισμού εργασίας της «διαφήμισης βάσει θέματος», ο οποίος δεν περιορίζει την αναφορά σε πολιτικές συζητήσεις και τη δημοσιοποίηση πολιτικών απόψεων και αποκλείει την εμπορική διαφήμιση. Δεδομένων των επιπτώσεων όσον αφορά την ελευθερία της έκφρασης, οι υπογράφωντες ενθαρρύνουν τη συνεργασία με τους ενδιαφερόμενους εμπειρογνώμονες με στόχο τη διερεύνηση στρατηγικών προσέγγισης που εξασφαλίζουν τη διαφάνεια και, παράλληλα, σέβονται τα θεμελιώδη δικαιώματα. Το έργο της κατάρτισης του εν λόγω ορισμού δεν επηρεάζει τους τομείς που καλύπτονται από αυτορρυθμιζόμενους οργανισμούς του κλάδου της διαφήμισης.

II.Γ. Ακεραιότητα των υπηρεσιών

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- Σύμφωνα με την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι υπογράφωντες αναγνωρίζουν τη σημασία «να εντατικοποιηθεί και να αποδειχθεί η αποτελεσματικότητα των προσπαθειών να κλείσουν οι ψευδείς λογαριασμοί», καθώς και «να καθιερωθούν ευκρινή συστήματα σήμανσης και κανόνες για τα μποτ και να εξασφαλιστεί ότι οι δραστηριότητές τους δεν συγχέονται με τις ανθρώπινες αλληλεπιδράσεις»^[11].
- Οι σχετικοί υπογράφωντες αναγνωρίζουν την ανάγκη να εξασφαλίζεται ότι οι διαδικτυακές υπηρεσίες περιλαμβάνουν και προωθούν εγγυήσεις κατά της παραπληροφόρησης.
- Οι σχετικοί υπογράφωντες υπογραμμίζουν τη συνεχή δέσμευσή τους να εξετάζουν τη δυνατότητα εφαρμογής και προώθησης εγγυήσεων κατά της παραπλανητικής παρουσίασης, πριν από την παροχή νέων υπηρεσιών.
- Οι σχετικοί υπογράφωντες εξετάζουν τη σκοπιμότητα επανεξέτασης των υφιστάμενων υπηρεσιών προκειμένου να διασφαλίζεται ότι οι ανωτέρω εγγυήσεις εφαρμόζονται με ανάλογο τρόπο, στο μέτρο του δυνατού.
- Οι σχετικοί υπογράφωντες θα πρέπει να εντατικοποιήσουν και να αποδείξουν την αποτελεσματικότητα των προσπαθειών για τη διασφάλιση της ακεραιότητας των υπηρεσιών όσον αφορά τους λογαριασμούς που έχουν ως σκοπό τη διασπορά της παραπληροφόρησης, τα επιμέρους στοιχεία των οποίων θα πρέπει να αξιολογούνται και να καθορίζονται από τον σχετικό υπογράφοντα.
- Σύμφωνα με το άρθρο 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου^[12], δεν θα πρέπει να απαγορεύεται στους υπογράφωντες να παρέχουν τη δυνατότητα ανώνυμης ή ψευδώνυμης χρήσης λογαριασμών και υπηρεσιών.

Ως εκ τούτου, οι υπογράφωντες τον παρόντα κώδικα αναλαμβάνουν τις ακόλουθες δεσμεύσεις:

5. Οι σχετικοί υπογράφωντες δεσμεύονται να θεσπίσουν σαφείς πολιτικές όσον αφορά την ταυτότητα του χρήστη και την κακόβουλη χρήση αυτοματοποιημένων μποτ στις

υπηρεσίες τους και να εφαρμόζουν τις εν λόγω πολιτικές εντός της ΕΕ. Τα μέτρα αυτά μπορούν να περιλαμβάνουν ορισμένα από τα μέτρα του παραρτήματος 2 του παρόντος κώδικα.

6. Οι σχετικοί υπογράφωντες δεσμεύονται να θεσπίσουν πολιτικές για το τι συνιστά ανεπίτρεπτη χρήση αυτοματοποιημένων συστημάτων και να καθιστούν τις εν λόγω πολιτικές δημόσια διαθέσιμες στην πλατφόρμα και προσβάσιμες στους χρήστες της ΕΕ.

II.Δ. Ενίσχυση του ρόλου των καταναλωτών

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- Σύμφωνα με το άρθρο 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου^[13] και την αρχή της ελευθερίας της γνώμης, οι υπογράφωντες δεν θα πρέπει να υποχρεώνονται από τις κυβερνήσεις να διαγράφουν ή να αποτρέπουν την πρόσβαση σε κατά τα λοιπά νόμιμο περιεχόμενο ή μηνύματα αποκλειστικά και μόνο επειδή θεωρείται ότι είναι «ψευδή» ούτε θα πρέπει να υιοθετούν εθελοντικές πολιτικές για τον σκοπό αυτό.
- Οι υπογράφωντες τον παρόντα κώδικα αναγνωρίζουν τη σημασία της αποδυνάμωσης της προβολής της παραπληροφόρησης μέσω της βελτίωσης της δυνατότητας εύρεσης αξιόπιστου περιεχομένου και θεωρούν, αφενός, ότι οι χρήστες θα πρέπει να ενισχύονται με εργαλεία που επιτρέπουν μια προσαρμοσμένη και διαδραστική ηλεκτρονική εμπειρία, ώστε να διευκολυνθεί η ανακάλυψη περιεχομένου και η πρόσβαση σε διαφορετικές πηγές ειδήσεων που αντιπροσωπεύουν εναλλακτικές απόψεις και, αφετέρου, ότι θα πρέπει να τους παρέχονται εύκολα διαθέσιμα εργαλεία για την υποβολή αναφορών σχετικά με την παραπληροφόρηση, όπως αναφέρεται στην ανακοίνωση.
- Οι σχετικοί υπογράφωντες θα πρέπει να επενδύσουν σε τεχνολογικά μέσα ώστε να δίνεται προτεραιότητα σε πληροφορίες που είναι σχετικές, ακριβείς και έγκυρες, κατά περίπτωση, σε αναζητήσεις, ροή περιεχομένου ή άλλους διαύλους διανομής με αυτόματη κατάταξη.
- Οι υπογράφωντες τον παρόντα κώδικα αναγνωρίζουν ότι θα πρέπει να εξασφαλίζεται η διαφάνεια έτσι ώστε να παρέχεται στους χρήστες η δυνατότητα να κατανοούν γιατί έχουν καταστεί στόχος μιας δεδομένης πολιτικής διαφήμισης ή διαφήμισης βάσει θέματος.
- Η διαφάνεια αυτή θα πρέπει να αντικατοπτρίζει τη σημασία της διευκόλυνσης της αξιολόγησης του περιεχομένου μέσω δεικτών της αξιοπιστίας των πηγών περιεχομένου, της κυριότητας των μέσων ενημέρωσης και της επαλήθευσης της ταυτότητας. Οι δείκτες αυτοί θα πρέπει να βασίζονται σε αντικειμενικά κριτήρια και να επικυρώνονται από τις ενώσεις των ειδησεογραφικών μέσων, σύμφωνα με τις δημοσιογραφικές αρχές και διαδικασίες.
- Οι υπογράφωντες αναγνωρίζουν τις νομοθετικές εργασίες που βρίσκονται σε εξέλιξη για την κατάρτιση προτύπων διαφάνειας σχετικά με τις κύριες παραμέτρους κατάταξης που περιλαμβάνονται στο σχέδιο κανονισμού για τις σχέσεις μεταξύ πλατφορμών και επιχειρήσεων, καθώς και το έργο που επιτελείται από την ομάδα εμπειρογνομόνων της ΕΕ για την τεχνητή νοημοσύνη και το ενωσιακό κεκτημένο για την προστασία των καταναλωτών.

Ως εκ τούτου, οι υπογράφωντες τον παρόντα κώδικα αναλαμβάνουν τις ακόλουθες δεσμεύσεις:

7. Οι σχετικοί υπογράφωντες δεσμεύονται να επενδύσουν σε προϊόντα, τεχνολογίες και προγράμματα, όπως αυτά που αναφέρονται στο παράρτημα 2, με στόχο οι χρήστες να μπορούν να λαμβάνουν αποφάσεις μετά λόγου γνώσεως όταν έρχονται αντιμέτωποι με ειδήσεις στο διαδίκτυο οι οποίες ενδέχεται να είναι ψευδείς, μεταξύ άλλων μέσω της στήριξης των προσπαθειών για την κατάρτιση και εφαρμογή αποτελεσματικών δεικτών αξιοπιστίας σε συνεργασία με το ειδησεογραφικό οικοσύστημα.
8. Οι σχετικοί υπογράφωντες δεσμεύονται να επενδύσουν σε τεχνολογικά μέσα ώστε να δίνεται προτεραιότητα σε πληροφορίες που είναι σχετικές, ακριβείς και έγκυρες, κατά περίπτωση, σε αναζητήσεις, ροή περιεχομένου ή άλλους διαύλους διανομής με αυτόματη κατάταξη.
9. Οι σχετικοί υπογράφωντες δεσμεύονται να επενδύσουν σε δυνατότητες και εργαλεία που διευκολύνουν τους πολίτες να βρίσκουν διαφορετικές απόψεις σχετικά με θέματα δημόσιου ενδιαφέροντος.
10. Οι σχετικοί υπογράφωντες δεσμεύονται να συνεργάζονται με την κοινωνία των πολιτών, κυβερνήσεις, εκπαιδευτικά ιδρύματα και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς για τη στήριξη προσπαθειών που στοχεύουν στην ενίσχυση της κριτικής σκέψης και της παιδείας στα ψηφιακά μέσα.
11. Οι σχετικοί υπογράφωντες δεσμεύονται να ενθαρρύνουν τη διείσδυση εργαλείων στην αγορά τα οποία βοηθούν τους καταναλωτές να κατανοήσουν για ποιον λόγο βλέπουν συγκεκριμένες διαφημίσεις.

II.E. Ενίσχυση του ρόλου της ερευνητικής κοινότητας

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- Σύμφωνα με την έκθεση της ομάδας εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου και την ανακοίνωση, οι υπογράφωντες τον παρόντα κώδικα αναγνωρίζουν τη σημασία να ληφθούν τα αναγκαία μέτρα για να καταστεί δυνατή η πρόσβαση σε δεδομένα για δραστηριότητες ελέγχου γεγονότων και ερευνητικές δραστηριότητες, κατά τρόπο που σέβεται την ιδιωτική ζωή, και να εξασφαλιστεί η συνεργασία μέσω της παροχής σχετικών δεδομένων για τη λειτουργία των υπηρεσιών τους, συμπεριλαμβανομένων δεδομένων για τη διεξαγωγή ανεξάρτητης έρευνας από ακαδημαϊκούς ερευνητές και γενικών πληροφοριών σχετικά με τους αλγόριθμους^[14].

Ως εκ τούτου, οι υπογράφωντες τον παρόντα κώδικα αναλαμβάνουν τις ακόλουθες δεσμεύσεις:

12. Οι σχετικοί υπογράφωντες δεσμεύονται να στηρίζουν καλόπιστες ανεξάρτητες προσπάθειες παρακολούθησης της παραπληροφόρησης και κατανόησης των επιπτώσεών της, συμπεριλαμβανομένου του υπό σύσταση ανεξάρτητου δικτύου ελεγκτών γεγονότων που υποστηρίζεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Σε αυτές θα περιλαμβάνονται η ανταλλαγή συνόλων δεδομένων με σεβασμό στην προστασία της ιδιωτικής ζωής, η διεξαγωγή κοινών ερευνών ή άλλες συνεργασίες με μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, εφόσον είναι σκόπιμο και εφικτό.
13. Οι σχετικοί υπογράφωντες δεσμεύονται να μην απαγορεύουν και να μην αποθαρρύνουν τη διεξαγωγή καλόπιστης έρευνας με αντικείμενο την παραπληροφόρηση και την πολιτική διαφήμιση στις πλατφόρμες τους.
14. Οι σχετικοί υπογράφωντες δεσμεύονται να ενθαρρύνουν τη διεξαγωγή έρευνας με αντικείμενο την παραπληροφόρηση και την πολιτική διαφήμιση.

15. Οι σχετικοί υπογράφωντες δεσμεύονται να διοργανώνουν ετήσια εκδήλωση για τη διεξαγωγή συζητήσεων μεταξύ μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας, της κοινότητας ελεγκτών γεγονότων και μελών της αξιακής αλυσίδας.

III. ΜΕΤΡΗΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΚΩΔΙΚΑ

Το ακόλουθο σύνολο βασικών δεικτών επιδόσεων εφαρμόζεται στους σχετικούς υπογράφωντες όσον αφορά τις αντίστοιχες δεσμεύσεις τους.

16. Οι σχετικοί υπογράφωντες δεσμεύονται να καταρτίζουν ετήσιο απολογισμό των εργασιών τους για την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης, υπό τη μορφή δημόσια διαθέσιμης έκθεσης, η οποία μπορεί να ελεγχθεί από τρίτο. Η έκθεση μπορεί να περιλαμβάνει λεπτομέρειες σχετικά με τα ληφθέντα μέτρα και την πρόοδο που σημείωσαν οι υπογράφωντες για τη βελτίωση της διαφάνειας όσον αφορά την παραπληροφόρηση, όπως π.χ.:

- α. σύμφωνα με τη δέσμευση του σημείου 1 ανωτέρω, τις πολιτικές και τις δραστηριότητες επιβολής όσον αφορά τη μείωση των ευκαιριών χρηματικής αξιοποίησης για τους παρόχους της παραπληροφόρησης·
  - β. σύμφωνα με τις δεσμεύσεις της παραγράφου II.B. ανωτέρω, τα μέτρα για τη βελτίωση της προβολής περιπτώσεων πολιτικής διαφήμισης στους καταναλωτές·
  - γ. σύμφωνα με τις δεσμεύσεις της παραγράφου II.Γ. ανωτέρω, τα μέτρα για την ενσωμάτωση και την εφαρμογή πολιτικών σχετικά με την ακεραιότητα των υπηρεσιών τους στο πλαίσιο της παραπληροφόρησης·
  - δ. σύμφωνα με τις δεσμεύσεις της παραγράφου II.Δ. ανωτέρω, τα μέτρα για την ενίσχυση του ρόλου των καταναλωτών με προϊόντα, εργαλεία, τεχνολογίες και προγράμματα·
  - ε. σύμφωνα με τις δεσμεύσεις της παραγράφου II.Δ., τη «μέτρηση της ευαισθητοποίησης/των ανησυχιών των καταναλωτών σχετικά με την παραπληροφόρηση»·
  - στ. σύμφωνα με τη δέσμευση του σημείου 9 ανωτέρω, την παροχή εργαλείων στους πολίτες για να βρίσκουν διαφορετικές απόψεις σχετικά με θέματα δημόσιου ενδιαφέροντος·
  - ζ. σύμφωνα με τη δέσμευση της παραγράφου II.E. ανωτέρω, τα μέτρα για τη βελτίωση της ικανότητας των ερευνητών και των ομάδων της κοινωνίας των πολιτών να παρακολουθούν το εύρος και την κλίμακα της πολιτικής διαφήμισης·
  - η. σύμφωνα με τη δέσμευση του σημείου 10 ανωτέρω, την ενθάρρυνση της κατάρτισης των ατόμων με στόχο την ενίσχυση της κριτικής σκέψης και της κατάρτισης σχετικά με τα ψηφιακά μέσα και δεξιότητες·
  - θ. σύμφωνα με τις δεσμεύσεις της παραγράφου II.E. ανωτέρω, τις προσπάθειες των σχετικών υπογραφόντων για τη στήριξη της διεξαγωγής καλόπιστης έρευνας και/ή του δικτύου ελεγκτών γεγονότων σε ένα συγκεκριμένο έτος.
17. Σε ό,τι αφορά ειδικά τους διαφημιστές, η Παγκόσμια Ομοσπονδία Διαφημιστών (World Federation of Advertisers - WFA) θα παρέχει συγκεντρωτικά στοιχεία για την παρακολούθηση και τον προσδιορισμό των διαφόρων δραστηριοτήτων και πολιτικών για την προστασία του εμπορικού σήματος που χρησιμοποιούν οι κάτοχοι εμπορικών

σημάτων.

18. Σε ό,τι αφορά ειδικά τα διαφημιστικά γραφεία, ο Ευρωπαϊκός Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Επικοινωνίας (European Association of Communications Agencies - EACA) θα παρέχει συγκεντρωτικά στοιχεία για την παρακολούθηση και τον προσδιορισμό των διαφόρων δραστηριοτήτων και πολιτικών για την προστασία του εμπορικού σήματος που χρησιμοποιούν τα διαφημιστικά γραφεία, μεταξύ των οποίων συμπεριλαμβάνονται η προώθηση σχετικών εργαλείων, η συνεργασία με τρίτες εταιρείες επαλήθευσης, καθώς και οι μέθοδοι για την αξιολόγηση των στρατηγικών αγοράς των μέσων ενημέρωσης και την πραγματοποίηση επιλογών σχετικά με τις τοποθετήσεις διαφημίσεων με βάση με τον κίνδυνο παραπληροφόρησης στο διαδίκτυο.
19. Το IAB Europe (Γραφείο Διαδραστικής Διαφήμισης – Interactive Advertising Bureau Europe) θα παρέχει συγκεντρωτικά στοιχεία για την παρακολούθηση και τον προσδιορισμό των διαφόρων δραστηριοτήτων και πολιτικών για την προστασία του εμπορικού σήματος που χρησιμοποιούν τα μέλη του, καθώς και τα μέλη των ευρωπαϊκών εθνικών Γραφείων Διαδραστικής Διαφήμισης, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται ενδιαφερόμενα μέρη από ολόκληρο το διαφημιστικό οικοσύστημα του διαδικτύου.
20. Οι υπογράφωντες δεσμεύονται να επιλέξουν έναν αντικειμενικό τρίτο φορέα, ο οποίος θα αναλάβει τον έλεγχο των ετήσιων εκθέσεων αυτοαξιολόγησης που υποβάλλουν οι σχετικοί υπογράφωντες, και να αξιολογούν το επίπεδο της προόδου που επιτυγχάνεται όσον αφορά τις δεσμεύσεις, πράγμα που θα περιλαμβάνει την υποχρέωση λογοδοσίας για τις αναληφθείσες δεσμεύσεις.
21. Σύμφωνα με τη δέσμευση της παραγράφου II.B. σημείο 4, οι σχετικοί υπογράφωντες συνεργάζονται με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και άλλα βασικά ενδιαφερόμενα μέρη για την κατάρτιση ενός ορισμού εργασίας, ο οποίος θα εμπλουτίσει περαιτέρω τις πλέον αποτελεσματικές στρατηγικές προσέγγισης που εξασφαλίζουν τη διαφάνεια και, παράλληλα, σέβονται τα θεμελιώδη δικαιώματα, προκειμένου να επιτευχθεί ουσιαστική πρόοδος όσον αφορά την κατάρτιση στρατηγικών προσέγγισης της δημοσιοποίησης της «διαφήμισης βάσει θέματος».

IV. ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Μετά την υπογραφή του κώδικα δεοντολογίας θα ακολουθήσει περίοδος αξιολόγησης 12 μηνών, κατά τη διάρκεια της οποίας οι υπογράφωντες θα συνεδριάζουν τακτικά για να αναλύουν την πρόοδο, την εφαρμογή και τη λειτουργία του.

Στο τέλος της περιόδου αξιολόγησης, οι υπογράφωντες θα συνεδριάσουν για να αξιολογήσουν την αποτελεσματικότητα του κώδικα δεοντολογίας όσον αφορά καθεμία από τις δεσμεύσεις που αναφέρονται ανωτέρω. Οι υπογράφωντες θα εξετάσουν το ενδεχόμενο συνέχισης του κώδικα και, κατά περίπτωση, θα συζητήσουν και θα προτείνουν επακόλουθες ενέργειες. Οι εν λόγω επακόλουθες ενέργειες μπορούν να περιλαμβάνουν αλλαγές στον τρόπο παρακολούθησης, αφενός, των προσπαθειών που καταβάλλουν οι υπογράφωντες στο πλαίσιο του κώδικα και, αφετέρου, του αντικτύπου του κώδικα στην παραπληροφόρηση. Τα αποτελέσματα αυτής της αξιολόγησης θα παρουσιαστούν συνοπτικά σε έκθεση, η οποία θα περιλαμβάνει συμπεράσματα σχετικά με τις δεσμεύσεις που έχουν αναλάβει οι σχετικοί υπογράφωντες και τους βασικούς δείκτες επιδόσεων.

Μετά την περίοδο αξιολόγησης, οι υπογράφοντες θα συνεδριάζουν σε ετήσια βάση για την επανεξέταση του κώδικα και τη λήψη περαιτέρω μέτρων, εφόσον είναι αναγκαίο. Οι υπογράφοντες μπορούν να συνεδριάζουν σε συχνότερη βάση, εάν το κρίνουν αναγκαίο, προκειμένου να συζητούν σχετικά με τη λειτουργία του κώδικα. Επιπλέον, μπορούν να καταρτίζονται εκθέσεις για την αποτίμηση της λειτουργίας και της αποτελεσματικότητας του κώδικα.

Οι υπογράφοντες συμφωνούν να συνεργάζονται με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τους σκοπούς της αξιολόγησης των εκθέσεων σχετικά με τη λειτουργία του κώδικα. Η εν λόγω συνεργασία μπορεί να περιλαμβάνει τα εξής:

- την παροχή κατάλληλων πληροφοριών, κατόπιν αιτήματος·
- την ενημέρωση της Επιτροπής σχετικά με την υπογραφή ή την αποχώρηση τυχόν υπογραφόντων·
- την απάντηση στις ερωτήσεις και τις διαβουλεύσεις της Επιτροπής·
- τη συζήτηση της προαναφερθείσας αξιολόγησης και των εκθέσεων στις συνεδριάσεις των υπογραφόντων· και
- την πρόσκληση για συμμετοχή της Επιτροπής σε όλες τις εν λόγω συνεδριάσεις.

V. ΥΠΟΓΡΑΦΟΝΤΕΣ

Ο παρών κώδικας ισχύει μόνο για τους υπογράφοντες. Στον κώδικα μπορούν να προσχωρήσουν πρόσθετοι υπογράφοντες ανά πάσα στιγμή. Οι υποψήφιοι υπογράφοντες πρέπει να παρουσιάσουν τις δραστηριότητές τους στους υφιστάμενους υπογράφοντες και να προσδιορίσουν τον τρόπο με τον οποίο σκοπεύουν να συμμορφωθούν με τις απαιτήσεις του κώδικα.

Κάθε υπογράφων μπορεί να αποχωρήσει από τον κώδικα ή από συγκεκριμένες δεσμεύσεις που ανέλαβε στο πλαίσιο του κώδικα, ανά πάσα στιγμή, με σχετική κοινοποίηση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στους λοιπούς υπογράφοντες. Η εν λόγω αποχώρηση δεν επιφέρει τη λύση του κώδικα μεταξύ των λοιπών υπογραφόντων.

Κάθε υπογράφων μπορεί ανά πάσα στιγμή να ενημερώσει τους λοιπούς υπογράφοντες σε περίπτωση που θεωρεί ότι κάποιος υπογράφων δεν συμμορφώνεται με τις δεσμεύσεις που έχει αναλάβει στο πλαίσιο του κώδικα, αναφέροντας τους σχετικούς λόγους. Οι υπογράφοντες μπορούν να αποφασίσουν να εξετάσουν το θέμα σε συνεδρίαση ολομέλειας. Αφού ακούσουν τον ενδιαφερόμενο υπογράφοντα και εφόσον καταλήξουν στο συμπέρασμα, βάσει αντικειμενικών λόγων, ότι ο εν λόγω υπογράφων δεν προτίθεται να τηρήσει τις δεσμεύσεις που έχει αναλάβει στο πλαίσιο του κώδικα, και αφού έχουν διερευνηθεί όλες οι εύλογες εναλλακτικές επιλογές, οι υπογράφοντες μπορούν να καλέσουν τον εν λόγω υπογράφοντα να αποχωρήσει από τον κώδικα. Οι υπογράφοντες ενημερώνουν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με την απόφαση αυτή.

Οι υπογράφοντες μπορούν να αναφέρουν στους ιστοτόπους τους ή σε εμπορικές ή άλλες επικοινωνίες ότι έχουν υπογράψει τον κώδικα. Επιπλέον, μπορούν να λάβουν κάθε εύλογο μέτρο προκειμένου να εξασφαλίσουν ότι οι επιχειρηματικοί τους συνεργάτες έχουν λάβουν γνώση του

κώδικα.

VI. ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

Ο παρών κώδικας αρχίζει να ισχύει και εφαρμόζεται έναν μήνα μετά την υπογραφή του. Κάθε τροποποίηση του παρόντος κώδικα πρέπει να έχει συμφωνηθεί από όλους τους υπογράφοντες.

Ο κώδικας έχει αόριστη διάρκεια, με την επιφύλαξη της συμφωνίας των υπογραφόντων για συνέχιση της ισχύος του, κατόπιν της ετήσιας επανεξέτασης του κώδικα από τους υπογράφοντες.

Υπεγράφη στις Βρυξέλλες την xx Σεπτεμβρίου 2018

---

^[1] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0236&qid=1555065825965&from=EN>.

^[2] <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/final-report-high-level-expert-group-fake-news-and-online-disinformation>.

^[3] <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9-2018-INIT/el/pdf>

^[4] Τα μέτρα που λαμβάνονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, τα κράτη μέλη της και άλλα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη θα πρέπει να περιορίζουν τη συχνότητα και τον αντίκτυπο της παραπληροφόρησης στο διαδίκτυο και πρέπει να λαμβάνονται εντός του νομικού πλαισίου που προβλέπεται από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΧΘΔΕΕ) και την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ). Ειδικότερα, η ελευθερία έκφρασης κατοχυρώνεται στο άρθρο 11 του ΧΘΔΕΕ και στο άρθρο 10 της ΕΣΔΑ ως απαραίτητο στοιχείο για τη λήψη ορθών αποφάσεων στις ελεύθερες και δημοκρατικές κοινωνίες. Η ελευθερία έκφρασης καλύπτει τα έντυπα, τα ραδιοτηλεοπτικά και τα ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης και περιλαμβάνει το δικαίωμα έκφρασης γνώμης και λήψης ή μετάδοσης πληροφοριών ή ιδεών, «χωρίς την ανάμειξη δημοσίων αρχών και αδιακρίτως συνόρων», καθώς και τις αναπόσπαστες, παρεπόμενες αξίες της ελευθερίας και της πολυφωνίας των μέσων μαζικής ενημέρωσης.

^[5] Ανακοίνωση, σημείο 2.1.

^[6] Ανακοίνωση, σημείο 1.

^[7] Βλ., π.χ., ανακοίνωση, σημείο 3.1.1, στο οποίο η Επιτροπή αναφέρει ότι όλες οι δράσεις για την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης «θα πρέπει να σέβονται αυστηρά την ελευθερία της έκφρασης και να περιλαμβάνουν εγγυήσεις οι οποίες παρεμποδίζουν την κακή χρήση της, για παράδειγμα, την λογοκρισία του επικριτικού, σατυρικού, διαφωνούντος ή σοκαριστικού λόγου. Θα πρέπει επίσης να τηρούν αυστηρά τη δέσμευση της Επιτροπής για ένα ανοικτό, ασφαλές και αξιόπιστο διαδίκτυο».

^[8] Ανακοίνωση, σημείο 3.1.1.

^[9] Ανακοίνωση με τίτλο «Αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης στο διαδίκτυο: μια Ευρωπαϊκή Προσέγγιση», <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0236&qid=1555065825965&from=EN>.

^[10] Όπως ο κώδικας για την πρακτική διαφήμισης και επικοινωνίας μάρκετινγκ του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου (<https://cdn.iccwbo.org/content/uploads/sites/3/2011/08/ICC-Consolidated-Code-of-Advertising-and-Marketing-2011-English.pdf>) ή οι κώδικες συμπεριφοράς για τη διαφήμιση που επιβάλλονται από αυτορρυθμιζόμενους οργανισμούς σε εθνικό επίπεδο.

^[11] Ανακοίνωση, σημείο 3.1.1.

^[12] Άρθρο 8 της ΕΣΔΑ, «Δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής».

^[13] Άρθρο 10 της ΕΣΔΑ, «Ελευθερία έκφρασης».

^[14] Έκθεση της ομάδας εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου.